

Marijan Primorac - narodni heroj ili Rankovićev egzekutor?

PETAK, 26. VELJAČA 2010 (18:21)

ŠIROKI BRIJEG – Nakon objavljenog intervjua s Jurem Galićem, predsjednikom SUBNOR-a BiH redakcija našeg portala dobiva brojne reakcije, pa smo stoga odlučili pustiti jedan tekst kao sveobuhvatno reagiranje, odnosno odgovor na spomenuti intervju, objavljen 24. veljače na portalu JAVNO.ba:

Nekadašnji istaknuti partizanski obavještajac i ratni član partijskog Okružnog komiteta za zapadnu Hercegovinu, danas predsjednik SUBNOR-a BiH, Jure Galić u svojoj knjizi „Vrijeme i ljudi“ opisuje čitav niz procesa koji su prethodili krvavim događajima iz veljače 1945. U spomenutoj knjizi Galić nudi čitave fragmente svojih obavještajnih informacija i analiza, kojima je u ratno vrijeme opskrbljivao svoje partijske šefove u Dalmaciji i istočnoj Hercegovini.

Glavna meta njegovog rada, uz neprijateljske vojne postrojbe, bili su politički neistomišljenici. Ključno mjesto na listi svojih i partijskih neistomišljenika Galić je osigurao fratrima.

U spomenutoj knjizi Galić opisuje događaje koje bi netko drugi, na njegovom mjestu, rado prikrilo. Međutim, zahvaljujući činjenici da je Jure Galić, u svojoj knjizi, objavio određene dijelove svojih partijskih izvješća, umnogome je pomogao u rekonstrukciji nekih procesa i događaja, koji su dugi niz godina bili obavijeni velom tajnosti. Stoga se s ciljem rasvjetljavanja Galićeve uloge na neka od njih svakako treba pozvati.

Nakon pogibije svog ideološkog mentora, i biološkog strica Jure Galića-Velikog, koji je, kao zapovjednik bataljuna u 4. dalmatinskoj brigadi, poginuo 18. siječnja 1943., kod Kamen-mosta, današnji predsjednik SUBNOR-a BiH postao je glavna komunistička figura na prostorima zapadne Hercegovine.

Kao takav kreirao je konačni izgled informacija odaslanih svojim partijskim šefovima, organizirao političke i diverzantske akcije, a prema vlastitim priznanjima uzeo si je za pravo da, po uzoru na Rusiju, otimačinu materijalnih dobara i otvorene fizičke likvidacije političkih neistomišljenika pretvori u metode političke borbe.

Naravno, kao ključni partijski kadar ažurno je skrbio i o političkim i vojnim karijerama svojih najbližih. Posebnu je brigu pokazivao prema svom rođaku, i nećaku Jure-Velikog, Marijanu Primorcu, sinu Ivana-Starog (u narodu poznatog i kao Škopo) iz Bijače.

Grob Ivana Primorca - Škope u Bijači

Promotivne majice

kvalitetne promotivne majice vrhunska europska kvaliteta

Podno grijanje - Magnum

Najbolje grijanje za Vaš dom Kvalitetno s doživotnom garancijom!

Google oglas

Vremenska prognoza

7 °C, **Poluoblačno**
Vlažnost: 88%
Smjer vjetra: km/h

Mostar

Moguća kisa

Max: -11°C
Min: -17°C

Moguća kisa

Max: -11°C
Min: -15°C

Moguća kisa

Max: -9°C
Min: -14°C

Moguća kisa

Max: -11°C
Min: -18°C

°F | °C

Bonus na SVAKOM listiću do 25%

Najčitanije

- ▶ [Makedonci ne odustaj...](#)
- ▶ [Pod ključ stavljen...](#)
- ▶ [Obitelj nestalog Au...](#)
- ▶ [„Zmajčeki“ pada...](#)
- ▶ [Liga 14 u sjedećoj...](#)
- ▶ [Travničani će biti...](#)
- ▶ [Lijanović održao...](#)
- ▶ [BETADRIA.COM vikend...](#)
- ▶ [Naš „kraljević“...](#)

Anketa

Kako vam se sviđa stranica JAVNO.ba?

- Odlična
- Dobra
- Solidna
- Loša
- Katastrofalna

Zadnji komentari

- Niko kao iz Kaknja Lozančić Ni...
- Bravo, pravi sarkazam u pravo ...
- Marijan Primorac – narodni her...
- am i podržavam ovaj komentar.N...
- Marijan Primorac – narodni her...
- Zločin nikada ne zastarjeva, n...
- Marijan Primorac – narodni her...
- Eto i hercegovački Hrvati ovak...

Trasiranje puta zločinima

Zagrijanost komunističkom idejom Juri Galiću i Marjanu Primorcu, još kao dječarcima, usadio je povratnik iz Belgije i predratni komunist Jure Galić-Veliki. Dok se o obadvojici Galića dosta toga zna, o Marijanu Primorcu ovdašnja javnost puno manje zna.

Marijan je, naime, zajedno sa dvojicom Jura, zatvoren 14. lipnja 1941., od strane ustaša. Međutim, nakon određenog su vremena, zbog nedostatka dokaza, svi bili oslobođeni. Nakon izlaska iz zatvora Marijan Primorac počinje djelovati potpuno ilegalno. Kao vođa partizanske diverzantske skupine odgovoran je za čitav niz diverzija izvedenih tijekom prve ratne godine na prostorima Čapljine, Ljubuškog i susjedne Dalmacije.

U proljeće 1942. otišao je u partizane, gdje u stopu prati svog ujaka Juru Galića-Velikog.

Marijan Primorac je, sudeći prema pisanju Jure Galića, u prvoj godini svog boravka u partizanima bio toliko „zagrizao“ da se isticao masovnim ubojstvima. Prema istom izvoru nekoliko je puta sudjelovao i u strijeljanju svojih suboraca.

Takav način života očito je rezultirao određenom vrstom psihičkog poremećaja. Nakon nekakvih nepodopština Marijan Primorac je, lišen zaštite svog ideologa Jure-Velikog, bio primoran pobjeći iz sastava Prve dalmatinske brigade, prilikom čega je i ranjen.

Nakon bijega, bojeći se odmazde svojih „drugova“, došao je na Bijaču, gdje se za pomoć obratio Juri Galiću-Rojaku, koji se, također, u to vrijeme tamo skrivao. Putem veza među dalmatinskim partizanima Rojak ga je uspio „ugurati“ u Kotarski komitet SKOJ-a za Metković, sa zadaćama obavještajnog rada. (str. 42. knjige „Vrijeme i ljudi“)

Tijekom narednog razdoblja Marijan Primorac i Jure Galić, zajedno sa nekolicinom svojih pomagača sudjelovali su u čitavom nizu razbojstava, pljački, paleži i otimačina, o čemu Galić nadugo i naširoko piše.

U proljeće 1944., Marijan Primorac, opet na prijedlog Jure Galića, biva imenovan na dužnost političkog komesara u novoformiranoj Ljubuškoj partizanskoj četi, a nedugo zatim i u istoimenom odred u koji je četa prerasla.

Koncem ljeta 1944. britanska vojna misija, u to vrijeme stacionirana u Biokovu, uspijeva osigurati opremu i naoružanje za jačanje ovog odreda. Istovremeno, partijski Oblasni komitet iz istočne Hercegovine, s ciljem jačanja jezgre oko Jure Galića, u Biokovo šalje Marka Šoljića, Franju Budimira, Mladena Kneževića, Peru Jelčića, Ivu Jerkića i mnoge druge partijske i partizanske kadrove, koji su do tada djelovali u sastavu 29. hercegovačke divizije i partijskih organizacija u istočnoj Hercegovini i Mostaru.

Nakon ovih procesa i dobivene suglasnosti štaba 8. dalmatinskog utemeljen je Zapadno-hercegovački partizanski odred, u kome na ključnu ulogu političkog komesara biva raspoređen Marijan Primorac.

Zarobljeni hrvatski vojnici 7. veljače u Širokom Brijegu

Primorčevo približavanje KNOJ-u i OZNI

Početak studenoga 1945. došlo je do povlačenja njemačkih i ustaških postrojbi na tzv. „zelenu“ crtu obrane, pa su partizani, bez ozbiljnijih borbi, uspjeli ovladati

partijski komitet.

Naravno, u novonastalim uvjetima naglo su porasli i apetiti članova vodstva KPJ u zapadnoj Hercegovini. U njihovim glavama tih se dana rodila ideja o preustroju Zapadno-hercegovačkog odreda u brigadu, koja bi svoje djelovanje nastavila u sastavu 29. hercegovačke divizije. Međutim, s tom idejom nisu se složili Vaso Miskin-Crni, Vlado Šegrt i Slobodan Šakota, povjerenik OZNE u 29. hercegovačkoj diviziji.

Preko svojih ljudi koji su nekoliko mjeseci ranije infiltrirali u novoformirane komunističke strukture u zapadnoj Hercegovini oni su imali informacije o pravom stanju stvari. Stoga su, početkom prosinca 1944., donijeli odluku o raspuštanju Zapadno-hercegovačkog partizanskog odreda.

Najveći dio ljudstva ove postrojbe tada je raspoređen u sastav 29. hercegovačke divizije. Međutim, pedesetak ljudi odanih komunističkoj partiji, probраниh i provjerenih od strane OZNE, pod vodstvom Marijanu Primorcu, ostaje i dalje u Ljubuškom.

Oni formacijski ulaze u sastav 3. brigade KNOJ-a (zapovjednik Jovan Andrić, politički komesar Džemal Muminagić), ali sa zadaćom Ispomoći Uredu OZNE u Ljubuškom i Peći Jelčiću. Zadaće ove postrojbe u mnogim su dokumentima i knjigama opisane kao borba protiv „odbjeglih bandi“. Ova je postrojba, na čelu sa Marjanom Primorcem, postala oružana sila u rukama OZNE i Oblasnog komiteta KPJ za Hercegovinu.

Stravični zločini vezuju se za ovu postrojbu i njenog zapovjednika. Razgovarajući sa starijim ljudima na Bijači doznajemo za podatak kako je Marijana Primorca preklinjao i njegov rođeni otac (Ivan Primorac-Škopo) da prestane sa zločinima, obrazlažući takvo sinovo ponašanje kao veliku štetu partizanskom pokretu.

Ivan Guvo i Petar Drapšin

Uloga OZNE u ubojstvu širokobrijeških fratara

Neosporna je činjenica da je dvanaest Širokobrijeških fratara, ubijenih 07. veljače 1945., živote izgubilo u zori odgovornosti 11. dalmatinske brigade. Međutim, jesu li egzekutori bili pripadnici ove postrojbe ili su zločin počinili pripadnici OZNE, ni

danas se s apsolutnom sigurnošću ne može kazati. Ipak, čini se da je odgovornost podijeljena.

Nekadašnji pripadnik 11. dalmatinske brigade R.R., iz Dubrovnika, kao jedan od svjedoka tih nemilih događaja, u svome svjedočenju tvrdi kako je bio nazočan trenutku u kome je ubijen jedan od širokobriježskih fratara.

Spomenuti svjedok vidio je, naime, na platou ispred gimnazije, zapovjednika IV bataljuna 11. dalmatinske brigade Dominka Antunovića i njegovog zamjenika Matu Majića (obadvojica Hrvati iz okolice Vrgorca), kako, zajedno sa jednim oficirom OZNE, u nazočnosti desetak vojnika, ispituju trojicu fratara. U jednom trenutku, tvrdi svjedok, oficir OZNE je, s nekoliko revolverskih hitaca, upućenih iz neposredne blizine, na mjestu usmrtio visokog plavokosog fratara, starog oko 50 godina.

Drugo zanimljivo svjedočenje je iskaz bivšeg pripadnika partizanskih postrojbi T.S. iz Mostara. U svome iskazu spomenuti tvrdi kako su se kapetan Rajko Vukoja (iz Bileće) i poručnik Milivoj Drašković (iz Gacka) pred njim hvalili da su oni osobno, po nalogu Slobodana Šakote (Srbina iz Čapljine), tadašnjeg čelnog čovjeka OZNE u Hercegovini, umorili dvanaestoricu širokobriježskih franjevaca.

Postoji, također, nekoliko svjedoka koji tvrde da je tog nesretnog dana na Širokom Brijegu, uz Juru Galića i Marka Šoljića, viđen i Galićev višegodišnji suradnik Marijan Primorac, na koga se sve više sumnja da bi mogao biti jedan od partizanskih oficira umješan u ubojstva fratara.

Međutim, Primorac je ubijen daleke 1946. u Brotnju, pa to ne može potvrditi niti demantirati. Međutim, njegov „rođjak“ i dugogodišnji suradnik Jure Galić o tome jako puno zna i može ponuditi odgovor na ovo pitanje.

Rekonstruirajući ove nemile događaje došlo se, naime, do saznanja da se Marijan Primorac, tadašnji zapovjednik postrojbe KNOJ-a u Ljubuškom, zajedno sa kapetanom Vukojom i poručnikom Draškovićem i dvadesetak vojnika, po nalogu Slobodana Šakote, priključio 11. dalmatinskoj brigadi 01. veljače 1945. u Vrgorcu.

Prema mišljenju nekolicine poznavatelja tih događanja, miješanje sa tom postrojbom Primorcu nije predstavljalo problem iz prostog razloga jer je većina ključnih zapovjednika u 11. dalmatinskoj brigadi bila iz okolice Vrgorca, Metkovića, Imotskog i Makarske, pa su ih on i Jure Galić jako dobro poznavali.

Primorčeva skupina, prema riječima očevidaca, nije uopće sudjelovala u borbama, nego je, izmiješana s pratećom četom i četom za vezu (čiji je politički komesar bila Milka Malada-Planinc) 11. dalmatinske brigade, čekala okončanje borbi i početak realiziranja svojih zadaća.

Zapaljena Gimnazija na Širokom Brijegu

Svi ključni komunistički segmenti sudjelovali u zločinu

Ova saznanja u potpunosti odbacuju dugogodišnje komunističke laži o navodnoj krivnji franjevaca i u prvi plan stavljaju pomno planiranje ovog zločina, u čijoj su realizaciji sudjelovali skoro svi ključni segmenti partizanskog pokreta.

Jedan dio tog zločinačkog lanca bila je struktura OZNE koja je, preko Slobodana Šakote, Marijana Primorca, Rajka Vukoje, i Milivoja Draškovića provodila samo dio nakana smišljenih u glavi Aleksandra Rankovića.

Drugi dio tog plana odvijao se preko strukture političkih komesara u kojoj su ključne uloge imali politički komesar 26. dalmatinske divizije Dušan Korać (Srbin iz Čačka), koji je ujedno bio i izravni nadglednik čitave ove operacije, i njegov izravni šef u Širokom Brijegu S. dalmatinske brigade Rajko Čitićević (Srbin iz Brodara).

se i status 8. dalmatinskog korpusa Boško Stijegović (Srbin iz Prijedora).

Treći dio plana odvijao se preko zapovjedne strukture, na čijem se vrhu u to vrijeme nalazio zapovjednik 8. korpusa Petar Drapšin (Srbin iz Bečeja). Samo vođenje vojne operacije izravno je vodio Božo Božović (Cmogorac iz Podgorice)

Kakve su upute svojim podređenima dali pripadnici ove tri spomenute strukture najbolje ilustrira svjedočenje P.P. iz Splita, koji je u to vrijeme bio pripadnik 1. dalmatinske brigade. Spomenuti P.P. u svome svjedočenju, naime, tvrdi kako je „vojska imala nalog ubijati sve što se nađe u samom mjestu uključujući starce, žene i djecu.“

„U jednoj kući vidio sam devet mrtvih (među njima bilo je i djece), a tako je bilo i po ostalim kućama. Nalog je bio načiniti što veću štetu tamošnjem pučanstvu...“: tvrdi u svome svjedočenju P.P. iz Splita, dodajući kako je taj nalog podređenima prenio zapovjednik 26. divizije Božo Božović.

Poveznice koje su ovdje iznesene nedvojbene ukazuju na zaključak da su politička, represivna i zapovjedna struktura partizanskih postrojbi djelovale potpuno usklađeno. Ta usklađenost, kao i činjenica da za počinjene zločine nikada nitko nije odgovarao, neprijeporni su dokazi kako su naloge za partizanske zločine na Širokom Brijegu osobno odobrili Aleksandar Ranković i Josip Broz.

Perfidnim planom, osmišljenim u Rankovićevom kabinetu, u realizaciju ovih zločina „umočene“ su sve tri partizanske crte zapovijedanja, OZNA i komunistička partija. Istim planom, realiziranje ovih zločina podijeljeno je između hercegovačkih i dalmatinskih partizana, a sve uz budni nadzor Rankovićevih kadrova koji su bili raspoređeni na ključna mjesta.

Naravno, ovi su zločini samo posljedica klime koja je, u okrilju komunističke partije, dugo i sustavno stvarana. Temeljne uzroke ovih zločina treba tražiti u djelovanju onih komunističkih koji su tijekom II. svjetskog rata ilegalno djelovali u Hercegovini.

Ti uzroci, i odgovornost dakako, leže na duši Jure Galića –Rojaka i njegovog lažnog izvješćivanja o navodnom političkom djelovanju hercegovačkih fratara.

Danas, šest i pol desetljeća kasnije, Jure Galić i dalje ostaje vjeran lažima. Ukoliko u sebi ima išta ljudsko onda bi mogao skupiti toliko snage i javnosti obznaniti svoja saznanja o mnogobrojnim komunističkim zločinima u zapadnoj Hercegovini, i uložiti Marijana Primorca u njima?

JAVNO.ba

Komentari

#8 maca 2010-02-27 06:45

am i podržavam ovaj komentar.Naš narod kaže da vrana vrani očiju ne vadi.Okolnosti u kojima živimo,ne dopuštaju nam da se ozbiljnije uhvatimo u koštac činjenicama partizanskog nemoralna i orgijanja po Hercegovini.Kad je tako,onda nije ni čudo da nam danas ti isti ponovno kroje sudbinu i nameću nam neistinite i laži,"pišu i brišu" povijest,baš onako kako njima odgovara.Žalosno ali istinito!!!

Citiraj

#7 VrisaK 2010-02-27 06:43

Zločin nikada ne zastarjeva, nadajmo se dace okrijeli komunistički zločinac Galic ipak prije svoje smrti reci malo istine, jer i on mora doći ako nigdje onda pred božiji sud...

Rado bi se ponadala dace mu se suditi za zivota ali cisto sumnjam...

Citiraj

#6 ... 2010-02-27 01:59

Eto i hercegovački Hrvati ovakvi i onakvi. Partizanski spomenik i petokraka i danas u srcu Ljubuškog na Škopinu grobu a njegov je sin u crno zavio mnoge majke i žene. Ovo je primjer da nismo onakvi kakvim nas Jure Galić želi predstaviti.

Citiraj

#5 Toma 2010-02-27 01:18

Ovaj tekst i ovaj portal jasno kazuju z[*****] čega je prodaja tzv. hrvatskih tiskovina u BiH prepolovljena. Kvalitetni lokalni i regionalni portali i uređivačka politika bez cenzure preduvjet su kvalitetnog informiranja Hrvata u BiH.

Citiraj

#4 ultras club 2010-02-26 23:10

fantazija tekst pa ovo zaslužuje većemjakov pečat ali ga nećete vi sigurno

dobro a znate i zašto jeli tako nana

Citiraj

#3 **Franjo Primorac** 2010-02-26 22:45

Kapa do poda momci. Nikada do sada nisam pročitao ovoliko podataka o ovoj temi. Brijantna nalaza!
Druga Juru u zatvor!

Citiraj

#2 **rade** 2010-02-26 22:07

vi ste ljudi sto gradi otrat ce te nam druga juru u zatvor

Citiraj

#1 **columbo** 2010-02-26 20:27

prestrašno, ivankoviću sve pohvale na ovim pričama, a naši političari ako išta dobro misle ovom narodu neka sude zločincu galiću

Citiraj

Refresh comments list

RSS feed for comments to this post.

Dodaj komentar

Ime (obavezno)

1000 znakova preostalo

Posalji

Joomla! SEF URLs by Artio

Razno

Ekonomija

- ▶ [Mercator u 2009. godini s 2,6 milijardi prihoda i ...](#)
- ▶ [Najveći dnevni pad dionica u posljednja tri tjed...](#)
- ▶ [Hrvatska vina i pljušči uskoro na kineskom trži...](#)

Zdravlje

- ▶ [Kupujte pametno i zdravo! ...](#)
- ▶ [Pušenje zglupljuje ljude? ...](#)
- ▶ [Ljudi su naj sretniji u 74. godini života ...](#)

Auto-moto

- ▶ [Jaguar C-Type – impresivan kao i uvijek ...](#)
- ▶ [Novi Ford C-Max u Ženevi ...](#)
- ▶ [VIDEO: Audi nastavlja sa provokativnim reklamama ...](#)

Zanimljivosti

- ▶ [Opasna hrana za pse ...](#)
- ▶ [Dokazano: Amerikanci su najlijepiji na svijetu ...](#)
- ▶ [Jay -Z bijelcima zabranio ulazak na party ...](#)

Društvene mreže

facebook

Name:
javno.ba
Status:
No Recent Updates
Fans:
140

Tko je online?

Trenutno aktivnih Gostiju: 12